

Аптека на Панській, або Розписи твого майбутнього

Вікторія Бура-Чеботарь

Сей день п'ятниці видався нівроку теплим. По правді, незвично теплим. Два дні тому ще сніг падав, а нині повітря ніби переносить тебе в середину травня.

Холодний вітер ледь щипав щоки і нагадував, що се все ще березень і яка погода завтра — і йому не відано.

Велике вікно кав'ярні на Панській було напівпрочиненим. Чорні гірлянди із золотистим світлом в'юнко перепліталися між собою і висіли, чи то спадали з вікна. Вони були як віття верби, легенько дріботіли од поруху вітру знадвору.

На горішньому поверсі не було нікого, окрім бабусі та внука, що окупували всі чотири стільці та великий стіл при самому вікні.

Три великі дзеркала в золотистих рамах, що висіли на голій цегляній стіні праворуч, по-своєму доповнювали ретро стиль закладу. На протилежній стіні, точнісінько навпроти дзеркал, висіли три великі вивіски минулого сторіччя в чорно-золотистих рамках. Вони контрастували з дзеркалами.

Праворуч од вікна стояла висока фінікова пальма, а біля неї був вішак. І серед сієї композиції ховався молодий хлопець. Його клавіші швидко набирали потрібні букви та за хвилину вже виходили цілі абзаци. Довгий чуб спадав на очі і скільки би юнак не намагався його прибрати, він завжди повертався.

Бабця відвела погляд од вивіски "Верховина", що була по той бік вузької вулички. Вона з тінню образи поглянула на онука. Припіднісши чашку міцної кави до вуст, вона наважилася заговорити з онуком.

— Що ти там клацаєш?

— Пишу есей.

— На яку тему?

Юнак продовжував набирати на клавіатурі, не підвівши голови.

— Ти все одно не зрозумієш.

— Чому?

Бабця поставила чашку на блюдце. Хлопець не відповів, тому бабуса знову почала дивитися у вікно.

— Історія мистецтва, — згодом відповів онук.

— О, — се було і зітхання з помітним полегшенням, і розуміння.

Бабця провела рукою по волоссі і знову повернулася до внука.

— Пам'ятаєш, ти був маленький і дуже любив малювати. Ти одного разу розмалював нам стіни в старій кухні ягодами. Ти брав чорниці і ними давив на стіну. І так допоки було видно сині сліди од соку. А полуницю! Пам'ятаєш? Ти їх пальчиками розділяв навпіл і половинки притискав до стіни і виходили пелюстки квітів. А з...

— Ба', досить, — хлопець подивився на бабусю; клавіатура затихла. — Дід добрячих три дні ті стіни відмивав. Давай не будемо згадувати про це?

Онук знову повернувся до екрана.

— Ти через нього припинив малювати?

Хлопець різко закрив кришку ноутбука.

— До чого тут це?

— Ти завжди малював. А після сього випадку...

— Тебе це аж настільки хвилює?

Стіл помітно захитався. Бабця не збиралася відповідати, тепер її черга помовчати. Вона поглянула на стелю.

— Гарно, правда?

Онук підвів голову. Там був відреставрований розпис минулого століття. Скільки разів він відвідував сю кав'ярню, а вперше звернув на се увагу. Правда, свого подиву він не виказав.

— Я пам'ятаю йшла сією вулицею з матір'ю і помітила майстра крізь відчинені двері. Він стояв на драбині та прикрашав стелю своїми кольорами та рухами. — Бабця зробила коротку паузу та поглянула на онука, що не міг відірвати погляду од стелі. Тоді і вона продовжила милуватися розписом. — Він робив се легко і з любов'ю. Він не сподівався на щедрі слова аптекаря чи отримати більше грошей за свою добре виконану працю. Ні. Він просто малював. Він жив сим. Здавалося, коли він витирав піт із лоба, то робив се вимушено. Він не хотів одриватися од фарб, од стелі, од почуття єдності з мистецтвом. За декілька років, щоб побачити його почали приїжджати з Парижа. А наш люд таки не міг втямити за що сього звичайного вчителя так цінували закордоном. Особливо його творчість. Можливо, що не кожному се до снаги?

— Ба', ти думаєш, я не розумію до чого ти хилиш?

— Ні. Я не розумію дечого іншого.

— І чого ж це?

— Мар'яне, а кого ти тепер боїшся?

~~~

Літній ранок був сповнений легкості та свіжих полуниць. В аптеці "Під соколом" були прочинені двері. Парубок вийшов та присів коло входу, спершись на стіну.

Він закашлявся і, злегка витерши руки об штани, вище підкотив рукава сорочки. Пальці помітно тремтіли од роботи. Хлопець заплющив очі та відкинув голову назад.

— Гарно.

Парубок розплющив очі та поглянув на дівчинку перед собою. Він не чув, як вона підійшла. Дівчинка мала ладну суконку і була охайною на вигляд. Їй не більше чотирьох.

— Дякую, — відповів той та прочистив горло. — Подобається?

— Так! Так, подобається, але... але я не вмію малювати.

— А що ти вмієш?

— Шити! Я вмію гарно шити! — запищала дівчинка та заплескала в долоні.

Юнак усміхнувся кутиком уст. Він знав, як се тішитися, коли тобі дають клаптик тканини і ти можеш робити з ним усе, що тільки уява забажа.

— А що ще?

— Я... — дівчинка затихла. — Я люблю лише се. Я би хотіла мати своє власне ательє, як те, що ту на площі! Але всього буде більше! Набагато! І суконок, і мережив, і капелюшків... Всього!

Дівчинка закружляла.

Парубок ширше усміхнувся та підвівся.

— Зараз я повернуся.

Дівчинка кивнула головою і він зайшов в аптеку та вийшов звідти одразу, тримаючи в руках маленький записничок. Хлопець повернувся на місце.

— А ти куриш? — поцікавилася дівчинка, коли той сперся на цегляну стіну.

— Ні, — відповів парубок і на секунду затримав на ній погляд, а тоді розгорнув записник і чорнографітним олівцем почав робити швидкі рухи та час од часу поглядаючи на нову знайому.

— А се важко?

— Що саме?

— Малювати?

— Ні, не важко. Важко буде лише тоді, коли ти не любиш малювати.

— А як ти думаєш, у мене все вдасться?

— Ти про ательє? Так. У тебе буде найкраще ательє в Дрогобичі. І всі панночки будуть лише в тебе купляти суконки та капелюшки.

— А ти віриш в мене?

Парубок зупинився і пильно поглянув на дівчинку, яка дивилася на нього великими очима.

— Так, я вірю в тебе. Як ти можеш у цьому сумніватися?

— Я не знаю... Мені ніхто не вірить, коли кажу, що моє ательє буде найкращим у місті...

— А твоя віра сильна?

— Так!

— Ти віриш у себе?

— Так!

— То кого ти боїшся?

Дівчинка відступила.

~~~

Гасовий ліхтар тепер доповнює тиху вулицю Дрогобича. Він одна з його окрас. Перехожі його навіть не помічають — і через се смутно стає.

Бабця відвела погляд од вікна та розгорнула свій записник. Прогорнувши всі нотатки, вона зупинилася наприкінці. А саме на шостій із кінця сторінці. Взявши фіолетову ручку, легенько прикусила нижню губу.

Починаючи з лівого верхнього кутка бабця, не відриваючи кулькової ручки од

паперу, почала малювати коло на всю сторінку. Вона повільно рухалася до центру. Акуратно, щоб лінії не перетиналися, ручка долала зазначену їй відстань. Коло за колом.

Принесли подвійне капучино з корицею. Бабця не звернула уваги. Вона так зациклилася на справі, що не одразу прийшла до тями, коли побачила, що і сей аркуш списаний. Бабця відхилилася на спинку м'якого крісла та кінчиком язика зволожила уста. Вона поглянула на розкритий записник перед собою.

На сьомій із кінця сторінці бабця каліграфічно вивела слово "Сьогодні".

Зробивши ковток капучино, вона підсунулася ближче до столу та взялася гортати записник спочатку. Тепер споглядаючи на кожну списану сторінку дрібним-дрібним шрифтом, щоб більше вмістилося, бабця відчувала порожнечу. На сторінках були вилиті спогади та ідеї, а були і цілі списки необхідного од тканин до скобок.

Далі, десь ближче до середини, сторінки із записами чергувалися з чернетками малюнків та дизайнів одяжі: суконь і капелюхів переважно. А ті і собі — зі старими чернетками з різних зошитів та нотатників, що губилися поміж сторінок, та ледве не розпадалися на клаптики, а ті на ще дрібніші.

Трішки чистих аркушів бабця залишила про запас, а наприкінці останні шість сторінок були змальовані колами. Вона уважно споглядала на кожну лінію рисунка. Закінчивши з останнім, бабця згорнула записник, і рвучко взялася гортати сторінки.

У момент один листок, що разом з іншими виступав поміж сторінок, особливо привернув її увагу. Його краї були вкрай пошарпаними.

Бабця зволожила кінчик вказівного пальця і трішечки підтягнула листок.

Вхідні двері внизу з шумом зачинилися і нові відвідувачі неспішно почали підійматися металевими сходами та провадити свою бесіду.

Кінчиками двома пальцями бабця витягнула листок і затулила вуста рукою.

Довгі і короткі штрихи поєднувалися й утворювали непоганий рисунок штрихуванням на древньому листку.

Нові відвідувачі підійнялися та стали знімати верхній одяг і поправляти зачіски перед дзеркалами. А за тим почулося швидке тупотіння — очевидно, підіймалася вслід офіціантка.

Не підводячи погляду на відвідувачів, бабця пальцями двох рук ухопилася за листок із рисунком. Вона сама себе мимоволі злякалася й од такої реакції: а що, якщо вона його ненароком порве?

Відвідувачі, замовивши напої і відправивши офіціантку, почали сідати за стіл.

Бабця швидко розглядала рисунок. Придивившись до нижнього правого кутка, вона почала тихо сопіти. Там одразу збоку од подолу сукні красувався чіткий підпис та дата.

— Мамо, то що, коли відкриття такого престижного ательє?

Бабця притулила рисунок до грудей. Вона щойно поглянула в очі маленькій собі і вжахнулася. Спочатку не впізнала себе, але пізніше... Пізніше зрозуміла, що й нема чого впізнавати, хіба бабця змінилася за весь той час?

Бабця навіть не могла подумати, що сповнена всіх різновидів остраху та страху. Ще

юний майстер Бруно правдиво зумів передати її внутрішність і сутність через свої швидкі штрихування чорнографічним олівцем.

— А чого мені боятися? — вона повільно одвела погляд од рисунка та поглянула на трьох дочок перед собою за столом.

Спогад про сей рисунок і розмову з художником перед аптекою породили в ній раніше не бачену хоробрість.

— А чого мені боятися? Чого? — се вперше бабця зуміла підкорити голос — більше він не тремтів. — Я пережила німецьку окупацію і гетто під час Другої світової війни. Пережила і вибралася звідти. А багато так і не змогло...

Дочки замовкли і втупилися у стіл. Їхня мати заплющила очі і по її щоках потекли сльози. Вона повернула голову та, розплющивши мокрі очі, поглянула на стелю.

Там під шаром глини та пігментів ще сто років тому Бруно заховав її долю. Розписи на стелі стали розписами її майбутнього.

©Бура Вікторія [березень-квітень 2023]

Твір на конкурс "Дев'ятий Всеукраїнський літературний конкурс "VivArt"".